

הליכות

סעודתא דעתיקא קדישא

חיים

קפז

ג. אח"כ זימר רבינו את הזמר חי ה' (ח), מזמור לדוד ה' רועי, אח"כ הובא צלחת ובה פאצעי' (ט), ובתוכה פרוסת חלה ועליה שתי רגלי עוף, ורבינו ^{אוצר החכמה}

היה כנרדם באמצע עשיית המאכל. אלא מי שיודע סוד של הרש"י בפ' וישלח, אדם אומר לחבירו בלילה קרא התרנגול, ויודע את הזוהר בפרשת בשלח, הוא מבין למה הכין זקני הדברי חיים את הביצים והבצלים בעצמו, ולמה הקפיד לשים בו שומן של תרנגול, ולמה היה כנרדם באמצע.

*

שמעתי מפי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א: "אאמו"ר זי"ע היה רגיל לבדוק את הביצים לפני כתישתן, אם יש בהם דם". ועיי' בס' דרכי תשובה סי' ס"ו ס"ק מ"ה אריכות בזה.

ו. איה העט והסופר שיוכל לתאר את המעמד הנשגב הזה, כאשר דממה שוררת בחדר עריכת השוה"ט, ורבינו זי"ע יושב ופניו להבות, בעינים עצומות, והיה שגם דומעות ללא הרף, ויש שאף מזמר בדביקות, וכל כולו אחוז בשרעפי קודש, ודופק ומכה, ושוב דופק ומכה על הביצה והבצל, אשר כבר ^{לחיות 1234567}מזמן חתוכים היטב, ומ"מ אינו מרפה ודופק ומכה הלאה, כשלכל ברור שהביצה והבצל אינם משמשים אלא לאמצעי לדברים נעלים ונשגבים מבינתנו.

ז. שמעתי מפי הרה"ח ר' ברוך טסלר הי"ו - בארא פארק: באחד הפעמים שהתלוויתי אל רבינו זי"ע בשהייתו בבית החולים, ביקש ממני בסעודת עתיקא קדישא לחתוך את הביצים והבצל, בהתבטאו: "חתוך אתה ואני כבר אכווין" כמובן שכך עשיתי, ושמתי לב ששפתי רבינו זי"ע מרחשין, והצלחתי לשמוע רק את המילים "חסין קדוש".

ומוסיף על זה הרה"ג ר' ברוך שוורץ שליט"א - מאנסי: באותה שבת ח' ניסן תשל"ח זכיתי גם אנכי להיות ליד רבינו זי"ע ולשמש בקודש, וכה אמר אז רבינו זי"ע: "בצל - ביצה" עם הכולל [ר"ל] בגימטריא השם של י'חיד ג'אה ל'עמך פ'נה ז'וכרי ק'דושתך, מ"אנא בכח", וכן "בצל - ביצה" עם הכולל, עם ז' האותיות וב' התיבות [רל"ט] בגימטריא השם של ח'סין ק'דוש ברוב ט'וכך נ'הל ע'דתך, ע"כ.

ח. רבינו זי"ע היה מזמרו בהתלהבות ובדביקות עצומה כשהוא חוזר שוב ושוב על המילים, וכשהרבה פעמים מתלוות לכך בכיות נרגשות. (מפי הרה"ג רבי מרדכי שבתי אייזנברגר שליט"א, ומפי נכדי רבינו זי"ע, הרה"ג רבי יחזקאל שרגא ברוך הלברשטאם שליט"א, והרה"ג רבי יוסף משה דוב הלברשטאם שליט"א).

ט. העשוי מחלמון כתוש, סוכר, ומיץ לימון סחוט, וכן היו נותנים לתוכו מהקאשע זיפ שבו נתבשלו הרגלים, ובענין ההיתר לסחוט לתוכו את הלימון בשבת, שמעתי מפי הר"ר דוד שטרויבל הי"ו - יוניאן סיטי: כששאלתי פעם את רבינו זי"ע האם מותר לסחוט את הלימון

הודפס מאתר אוצר החכמה <http://www.otzar.org>

טעם מאצבעותיהם^(ז), מרק עם קאשע, קוגל שלם^(א), בשר^(ב), וגם בשוה"ט

י. כך היה מנהג רבוה"ק לאכול בסעודת עתיקא קדישא מאכל העשוי מרגלים. וזל"ק של רבינו זי"ע, כפי אשר הובא ב"צאנז" גליון רצ"ז ע"י הרה"ג ר' ברוך שוורץ שליט"א - מאנסי, המאכל "פיציי" שאוכלים ביום ש"ק הוא תיקון למדת יסוד, וכשרבה"ק מראפשיץ זי"ע אמר זאת פעם, קפץ אחד מן המסובים ותפס את הקערה ואכלה כולה, ע"כ. וזל"ק של הגה"ק בעל המנח"א זצ"ל בספרו דברי תורה מהדורא קמא אות ק"א, המנהג שאוכלים בסעודה זו מאכל של רגלים ורבותינו הצדיקים זי"ע הי' להם בזה ענינים וסודות רבות, ושמעתי עובדא דהוי בין הני אחים הקדושים כשרפי מעלה רבותינו בעל נועם אלימלך והר"ר זושא זי"ע בשבת אחים גם יחד בסעודה זו בשב"ק ונתנו המאכל רגלים הלזו, ואמר רבנו בעל נו"א שזהו תיקון לפגם הברית כמ"ש ואץ ברגלים חוטא, ר"ת חב"ו השם התיקון לקבץ הנפזרים וללקט הנפרדים לתיקון היסוד כנודע, ורבינו הר"ר זושא לקח מהמאכל וצווח אוי מי צריך לתיקון הלז יותר ממנו, וכידוע דרכו בקודש זל"ל ברוב ענוותנותו וצדקתו, לומר על עצמו חטא שראה ברוה"ק על אחר, ואנו מה נעני אבתרי', ע"כ.

ובספר כתבי קודש עטרת יהושע מביא ששמע מפ"ק דהרה"ק מנאסויד זצ"ל, שאחד שאל את רבה"ק מרן בעל הדברי חיים מצאנז זי"ע תיקון על חטאת נעורים, ואמר לו שידקדק בכל ערש"ק לחרוך את הנרות, ולאכול בש"ק בסעודת שחרית המאכל שעושים מרגלים, ע"כ. אמנם ראוי לציין את דברי קדשו של רבינו זי"ע שחזר עליהם תמידין כסדרן שהתיקון העיקרי, אשר בלתו לא יועילו כל השאר, להגות בתוה"ק יומם ולילה.

ובתורת אבות (שבת אות צ"ט) כתב, בסעודת שב"ק אחז פעם אחת הרה"ק רבי משה מקוברין זצ"ל מאכל של שבת שעושים אותו מרגלי בהמה (פאצעיי) ואמר, אף עשיר בעשרו אף מלך במלכותו אין להם תענוג כזה שיש לי ממאכל זה לכבוד שבת, אח"כ אמר עוד, יתכן שכל ירדתי לעולם הזה היא כדי לאכול מאכל זה לכבוד שבת, עכ"ד. ועיי' במשנה ברורה סי' שי"ח ס"ק מ"ה, ובביאו"ה סי' שי"ט ס"ד ד"ה חייב.

יא. בשלחן הטהור סי' רמ"ב ס"ט כתב דיש להדר לעשות מאכל המיוחד לשבת כגון הקיגעל שמיוחד לשבת. ובטעם עשיית פשטידא לכבוד ש"ק עיי' ברמ"א סי' רמ"ב ס"ט.

ועיי' בדברי יחזקאל (תשנ"ט) עמ' ש"נ שהרה"ק מקאלאשיץ זי"ע אמר בשם זקה"ק רבה"ק משינאווא זי"ע שהקוגל שאוכלים לכבוד שבת בסעודת היום מסוגל לרפואה, והגה"ק בעל המנח"א זצ"ל בשם רבה"ק משינאווא אמר שהוא מסוגל לפרנסה.

*

בשבת מיוחדת כבשבת ר"ח או שבת חנוכה או בשבתות של הד' פרשיות הוסיפו להעלות על השוה"ט עוד קוגל, ובשבת חנוכה שחל בו ר"ח הוסיפו עוד שתיים.

החוק להקמת מועצה לאומית לטיפול בבעיות של ילדי ישראל

הודפס מאתר אוצר החכמה <http://www.otzar.org>

הליכות סעודת דעתיקא קדישא חיים קפט

הזה העמידו יין או שכר עם הכרזת השמות, וכיבדו לשתיים לזמר, לאחר ברוך ה' יום עד בבואו מאדום^(יג), ולשני ברוך א-ל עליון, ואח"כ התחיל רבינו שבת היום^(יד), ופתח את החומש, והיכן שנפתח בפרשת השבוע אמר תורה, ברהמ"ז.

ד. בשבתות שבין פסח לשבועות מוסיפים לזמר לאחר שבת היום את הפיוטים המיוחדים לשבתות אלו^(טו), ולא יתואר בחרט עלי גליון את רום שגב המעמד הנרגש כאשר רבינו זימר את הפיוטים האלו, כאשר שפך כמים לבו ונפשו פני צורו וקונו, והזיל נחלי דמעה בבכיות עצומות מאין הפוגה, על צער השכינה וצרות כלל ישראל בגלות המר תוך תחנונים להחיש את הגאולה מתוך רחמים וחסדים במהרה בימינו.

ה. מדי שבת בשבתו לאחר סעודת היום עלה רבינו על יצועו לכבוד שבת קודש^(טז), וכאשר סעד את סעודת השבת בחדרו, נהג לעשות סיבוב סביב השלחן^(יז) כדי להפסיק בזה בין האכילה לשינה^(יח).

יב. לפתן (קומפוט) לא היה כי אם בשבת מיוחדת כשבת ר"ח, ואז גם זימר רבינו זי"ע ברכי נפשי לאחר אכילתו מהלפתן, כמנהגו מדי ראש חודש לזמרו בסעודת ר"ח.

יג. בספר דברי חנה ח"א עמ' י"ט מחלק ההנהגות כתב, כידוע קבע רבה"ק מראפשיץ זי"ע לזמר "ברוך ה' יום יום" בסעודת עתיקא קדישא עד "כי לא יזנח לעולם ה' ", ובס"ג מ"בבואו מאדום" ואף שלמעלה איירינן באדום "נסגרת לאדום" והאמור הלאה "בבואו מאדום" הוא באמת המשך אחד, אמר רבה"ק מראפשיץ זי"ע: הבה נחתוך את אדום.

עוד שם דבעת העליה לתורה של בנו של הרה"ק מקאלאשיץ זצ"ל הגה"צ רבי דוד לייבוש זצ"ל בפרשת וישלח, עשה הרה"ק מקאלאשיץ זצ"ל הרבה הוספות בקריאה"ת, וגם בסוף הסדרה בין אלופי עשו, באמרו: הבה נחתוך את אלופי עשו...

יד. וכך היה אצל רבה"ק מרן בעל הדברי חיים מצאנז זי"ע וכפי שכתב בדרכי חיים אות ע', אחר אכילת הבשר צוה רבה"ק למנגן לנגן ברוך ה' יום יום עד בבואו מאדום ואח"כ היה מנגנים ברוך קל עליון, ואחר זה היה רבה"ק בעצמו מנגן שבת היום, אח"כ לקח החומש לומר תורה וכו'.

טו. וסדרן נדפס בזמירות שנת תנש"א, וזהו: בשבת הראשונה שלאחר פסח מזמרים את הפיוטים, אהבה, זולת גאולה, בשבת השניה, מאורה, זולת, גאולה, ומהשבת השלישית ואילך עד לשבועות מזמרים, אהבה, זולת, גאולה.

טז. עיי' בשו"ע סי' ר"צ ס"א ברמ"א, ובמג"א סי' ד' ס"ק ט"ו כתב, בעמק המלך מביא שבשבת יש לישון ביום, ובשער הכוונות דף ע"ד ע"ב כתב, השינה ביום השבת היא טובה אל

http://www.otzar.org הודפס מאתר אוצר החכמה

ו. גם לעליה זו על יצועו, שארך כמה דקות בלבד, נזהר רבינו תמיד להוריד את מנעליו ואנפלאותיו(יט), וכן לא ירד מהמטה לפני שנטל ידיו כבשחרית(כ).

הצדיקים. ובשולחן הטהור סי' רל"ט, זר זהב אות ג' כתב, טוב לישן בער"ש אפילו מי שאינו ישן ביום, ובפרט בשבת קודש שהשינה היא זכה וטובה לנשמה, עיי"ש. ובבני יששכר, מאמרי השבתות מאמר י' אות ו' כתב, אמרו חכמי הקבלה שינה בשבת תענוג ראשי תיבות שבת, וכתבו לישון בשבת גם ביום, ונראה לי לבאר איזה טעם הנראה לענ"ד, דהנה כתבו תלמידי הרב הקדוש מהר"פ מקאריץ, בשם רבם הרה"ק הנ"ל זצוק"ל (מדרש פנחס ג' ז') שבכל הנבראים יש שינה, ואפילו מים ישנים, ואם לא יישנו יתקלקלו, רק שהמים יש להם חיות מעט וישינים מעט וכו', והאדם שיש לו חיות מרובה על כל הנבראים, הוא ישן ביותר, כדי שיתחדש יותר וכו', ע"כ, ולפי זה תבין בימי החול אין לאדם חיות רק מנשמה אחת, ע"כ די לו בשינת הלילה, משא"כ בשבת יש לו חיות משתי נשמות, ע"כ צריך לישן בלילה וביום, עכ"ל ק.

יז. בגמ' שבת דף מ"א. אכל ולא הלך ד' אמות אכילתו מרקבת וזהו תחילת ריח רע, וברש"י ד"ה מרקבת, אינה מתעכלת לעשות זבל. ריח רע, ריח הפה. ובגמ' בבא מציעא קי"ג: אמר שמואל כל מילי ידענא אסותיהו לבר וכו' מאן דאכיל נהמא ולא מסגי ארבעה גרמידי, וברש"י ד"ה ולא מסגי, קודם שישן וכו', עיי"ש. וכן במס' מועד קטן דף י"א. ברש"י ד"ה ולא לטעון, ובמשנה ברורה סי' ק"ע ס"ק מ"ה.

יח. מפי כמה עדי ראיה, וכיניהם נכדיו של רבינו זי"ע הרה"ג רבי יחזקאל שרגא ברוך הלבשרשטאם שליט"א, והרה"ג רבי יוסף משה דוב הלבשרשטאם שליט"א, ומפי המשמשים בקודש הרה"ח ר' יהושע וויצנבלום ז"ל, והר"ר חיים אריה רייניץ הי"ו.

יט. מפי כמה מהמשמשים בקודש וכן מפי נכד רבינו זי"ע הרה"ג רבי יחזקאל שרגא ברוך הלבשרשטאם שליט"א, ורבינו זי"ע היה נזהר בזה אף כאשר גמר את הסעודה סמוך למנחה ממש ועלה על יצועו לזמן קצר ביותר, והיה שעד שהמשמש בקודש חזר עם המים לנט"י כבר קם, וכך נהג רבה"ק מרן בעל הדברי חיים מצאנז זי"ע וכפי שסיפר רבינו זי"ע, ונדפס בשפע חיים לירה"א ח"ב עמ' קמ"ג, זקה"ק מצאנז זי"ע היה סובל נוראות מרגלו השמאלית שהיתה מלאה אבעבועות ונקלף כמעט כל העור, ובכל פעם כשהיה יורד לטבול במקוה היה מפריד את האנפלאות שנדבקו לבשר והיה דם שותת ממנו לכל אורך הדרך, לפני קדשו לא הביעו שום צער, וכמו כן כשהיה שוכב לנוח אף על רגע קט היה פושטם (נראה שסבר במ"ש ביומא ע"ח ע"ב האי מאן דבעי למיטעם טעמא דמיתותא לסיים מסאני וליגני, דקאי גם על האנפלאות) עיי"ש וגם באות הבא.

הודפס מאתר אוצר החכמה <http://www.otzar.org>

הליכות

סעודת דעתיקא קדישא

חיים

קצא

אחה"צ לבקש מהמשב"ק שיהא "שומר" עליו שלא תימשך זמן המנוחה ליותר מכמה דק' עקב סמיכות הזמן לתפלת מנחה.

כ. מפי כמה מהמשמשים בקודש וכן מפי נכד רבינו זי"ע הריש"ב הברשטאם שליט"א. וכך נהג רבה"ק מרן בעל הד"ח מצאנו זי"ע וכפי שכתב בדרכי חיים אות מ"ח, ולפעמים לא היה פנאי רק חמשה מינוטין, והיה פושט מלבושיו גם המנעלים והאנפילאות, והעמידו לו מים לנטילה סמוך למטתו כבלילה.

ועד כמה היה רבינו זי"ע נזהר בזה אפשר ללמוד מאת אשר שמעתי מפי הרה"ח ר' אברהם איידליס הי"ו - בארא פארק: בבחרותי כשימשתי בקודש אצל רבינו זי"ע, קיבלתי באחד הימים טלפון לשיבה שרבינו זי"ע מחפשי באופן דחוף, מיד שמתי פני לעבר בית רבינו זי"ע, וכשנכנסתי אל הקודש פנימה, פנה אלי ואמר לי, ביושבי על כסאי כאן נרדמתי, ולא רציתי לקום ממקומי ללא נטילת ידיים וע"כ קראתיך לבקשך להביא לי מים...

ובמקור הדבר בהלכה, אי שינת היום צריכה נט"י, כתב בשו"ע סי' ד' סט"ו, ישן ביום יש להסתפק אם צריך לערות מים עליהם ג"פ (ויטלם בלא ברכה), ובט"ז ס"ק י"א כתב, די ש להסתפק אי לילה גורם לרוח טומאה או שינה גורם, ובמג"א דדוקא ס' נשמין. ועי' בשערי תשובה שם סק"י שמביא כמה שיטות כמה זה ס' נשמין, וביניהם, דלפי הרמ"ע מפאנו השיעור שלוש דקות ושליש, ובברכי יוסף סי' ד' ס"ו כתב החיד"א, ומר זקנינו הרה"ח מהר"א אזולאי בעל חסד לאברהם ז"ל בפ"י הזוהר אשר לו כ"י הנקרא אור החמה כתב משום מהרח"ו שהוכיח מהזוהר דהישן ביום ר"ר שורה, וכ"כ מהר"מ דילנזאנו זצ"ל, ועי' באשל אברהם שם.

http://www.otzar.org הודפס מאתר אוצר החכמה